

БЕКІТЕМІН

Қарағанды облысының

Қазтұтынуодағы

д.и.н., профессор

Е.Б. Аймағамбетов

«18» 04 2025 ж

**Әлеуметтік зерттеудің эмпирикалық-талдамалық есебі: 7М06103-
«Экономикадағы ақпараттық жүйелер» білім беру бағдарламасының
магистранттарының білім беру қызметтерінің сапасымен қанағаттануы**

Магистранттарды даярлау жоғары оқу орындарының ғылыми-педагогикалық кадрларын даярлау сапасын басқару саласындағы маңызды бағыттардың бірі болып табылады. Сондықтан магистранттардың ЖОО шеңберінде оқыту жүйесіне қанағаттанушылығын анықтау өте маңызды. Бұл үшін бұл істе кемшіліктері мен қателіктерін анықтап, магистранттарды даярлау сапасын одан әрі арттыру бойынша жүйелі жұмыс істеу қажет.

Магистранттардың оқыту жүйесін жетілдіру мақсатында Стратегиялық даму департаментінің жоспарына сәйкес 2025 жылғы 12-22 сәуір аралығында магистранттардың білім беру қызметтерінің сапасына қанағаттануын зерттеу әлеуметтік сауалнама жүргізілді.

Зерттеу объектісі – 1,2 -курс магистранттары.

Зерттеудің мақсаты - магистранттардың білім беру процесінің сапасы мен ұйымдастырылуына қанағаттану деңгейін анықтау.

Зерттеу әдісі - жеке сауалнама.

Ақпаратты өңдеу әдісі - SPSS қолданбалы бағдарламалар пакеті.

Зерттеу міндеттері:

1) магистратураға түсер алдында магистранттың қалыптасқан ғылыми-зерттеу дағдылары мен іскерлігінің дәрежесін анықтауға;

2) олардың мамандарды кәсіптік даярлаудың тиімділігін жақсарту жөніндегі пікірлері мен ұсыныстарын зерделеу;

3) кейіннен жақсарту мақсатында көрсетілетін білім беру қызметтерінің әлсіз жақтарын анықтау;

4) магистранттардың оқу қызметі процесінде қиындықтар мен проблемалардың туындау себептерін анықтау;

5) оларға тікелей немесе жанама әсер ететін факторларды анықтауға;

6) сабақ өткізу кезінде оқытушылардың материалдық-техникалық базаны пайдалану дәрежесін анықтау;

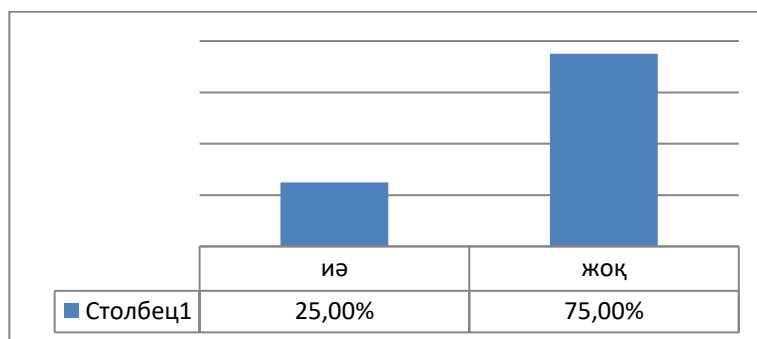
7) магистратураны бітіргеннен кейін одан әрі жұмысқа орналастыру бойынша магистранттардың жоспарларын зерделеу.

Іріктеме әдісі: Магистранттарға әлеуметтанушылық сауалнама жаппай әдісті қолдана отырып жүргізу жоспарланған, бірақ сауалнаманы жүзеге асыру

кезінде ол ұялы (кластерлік) әдісті іріктеудің сипатын алды. Сауалнамаға респонденттердің жалпы санының 100% құрайтын 3 магистрант қатысты.

Жүргізілген сауалнама барысында мынадай нәтижелер алынды:

Соңғы сауалнама көрсеткендей, магистранттардың негізгі бөлігін біздің университеттің емес түлектері құрайды - 75% (1-сурет).

1-сурет. «Сіз біздің университеттің түлегі болып табыласыз ба»

Магистратурада жалпы бейнені құрастыру үшін магистратураға түсуді анықтаған магистранттардың себептерін анықтау маңызды фактор болып табылады. Сондықтан респонденттерге «Магистратураға түсу кезінде қандай себептерді басшылыққа алдыңыз?» деген сұрақ қойылды. Бұл сұрақ респонденттерге жауаптың үш нұсқасын таңдауды ұсынды. Жауаптардың ең көп нұсқалары былайша бөлінді: Кәсіптік өсу перспективалары - 54,8%, еңбек нарығында бәсекеге қабілеттілік пен сұраныстың артуы - 52,9%.

Кесте 1.

	2025ж.
кәсіби өсу келешегі	54,8%
еңбек нарығында бәсекеге қабілеттілікті және сұранысты арттыру	52,9%
жоғары ақы төленетін лауазымға ие болу	47%
жоғары оқу орнынан кейінгі білімі туралы дипломы болуы	23,8%
өзінің зияткерлік және жеке басының әлеуетін іске асыру	47,5%
өзінің өзін-өзі бағалауын және өзін-өзі құрметтеуін арттыру	7,1%
қызықты адамдармен араласу мүмкіндігінің болуы	11,9%

Кез келген білім берудің сапасы оқу орнының материалдық-техникалық базасы мен оқытудың қажетті деңгейін құруға мүмкіндік беретін оқыту сапасының арақатынасына байланысты. Магистранттардың материалдық-техникалық жағдайына және білім беру процесінің сапасына қанағаттануына байланысты сұраққа жауаптар былайша бөлінді.

Кесте 2

КБ сапасының сипаттамалары	Магистранттардың балмен қанағаттану дәрежесі
Оқыту шарттары	
Материалдық-техникалық база (аудиториялық қордың жай-күйі, сабақтардың зертханалық жабдықтармен, көрнекі материалдармен қамтамасыз етілуі және т.б.)	4,5
Техникалық жарақтандыру (оқу процесін оқытудың техникалық құралдарымен қамтамасыз ету)	4,5
Білім беру процесінің сапасы	
Сабақтарды оқу-әдістемелік қамтамасыз ету деңгейі	4,5
Профессорлық-оқытушылық құрамның сапасы	4,4
Магистранттардың өзіндік жұмысын ұйымдастыру	4,4
Практиканы ұйымдастыру	4,3
Магистрлік диссертацияны немесе курстық жұмыстарды дайындау шеңберінде ғылыми жетекшінің және магистранттың өзіндік жұмысының сапасы	4,7
Оқу нәтижелерінің сапасы	
Алынған теориялық білім деңгейі	4,5
Меңгерген іскерлік пен дағдылардың деңгейі	4,4
Дайындық деңгейінің еңбек нарығының қазіргі заманғы талаптарына сәйкестігі	4,5
Арифметикалық орта балл	4,5

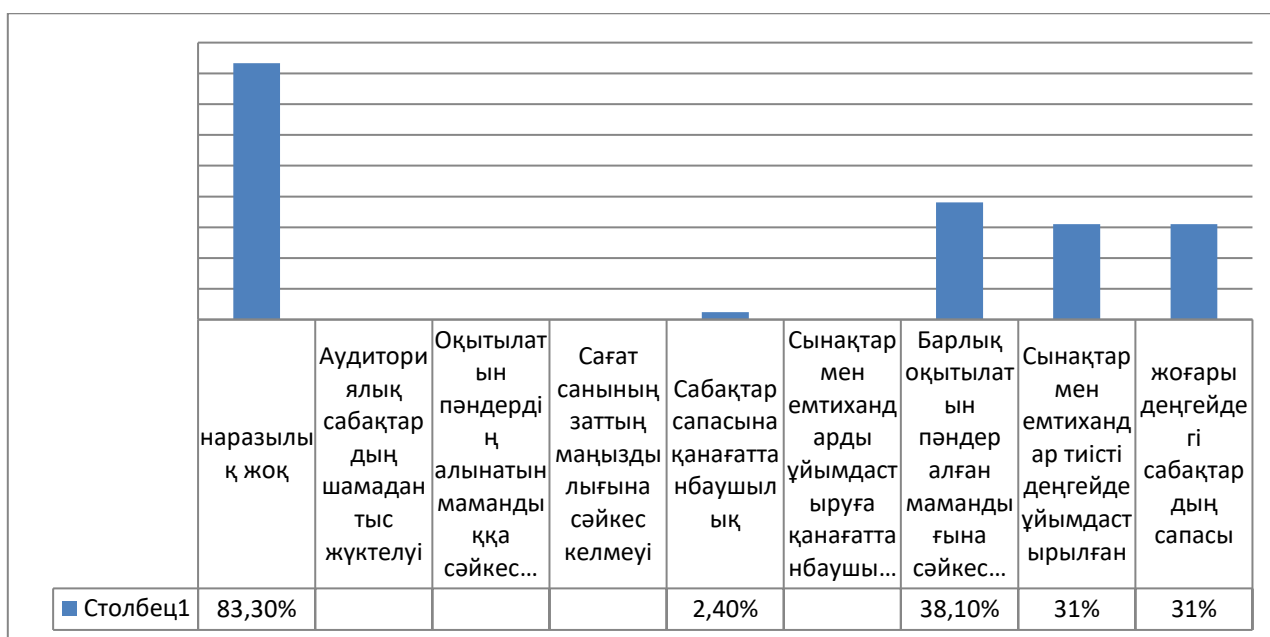
«Сабақ өткізу кезінде оқытушылардың материалдық-техникалық базаны пайдалануы» деген сұраққа жауаптар былайша бөлінді (3-кесте).

Кесте 3

№	ЖОО-ның материалдық-техникалық базасы	Үнемі	Жиі	Кейде
1	Сабақтарды өткізу үшін компьютерлік сыныптар пайдаланыла ма?	57,2%	38%	4,8%
2	Шет тілі сабақтарын өткізу үшін лингафондық (мультимедиялық) кабинеттер пайдаланыла ма?	42,9%	40,5%	7,1%

3	Интерактивті тақтаны пайдалана отырып, мультимедиялық аудиторияда сабақтар өткізілді ме?	64,3%	28,6%	7%
4	Оқытушылар сабақтарда өздерінің әзірлемелерін (электрондық құралдар, слайдтар, үлестірме материалдар және т.б.) пайдалана ма?	61,9%	33,3%	4,8%

Магистранттардың негізгі бөлігі оқу процесін ұйымдастыру сапасына наразылығы жоқ - 83,3%.

2-сурет - Оқу процесін ұйымдастыру сапасы

Магистранттарды даярлау сапасын арттыру үшін оларды оқыту процесінде кездесетін қиындықтарды уақтылы айқындау маңызды. Респонденттер осы сұраққа жауап беру кезінде оларды оқыту процесінде қиындықтар тудыратын мынадай негізгі себептерді бөліп көрсетті:

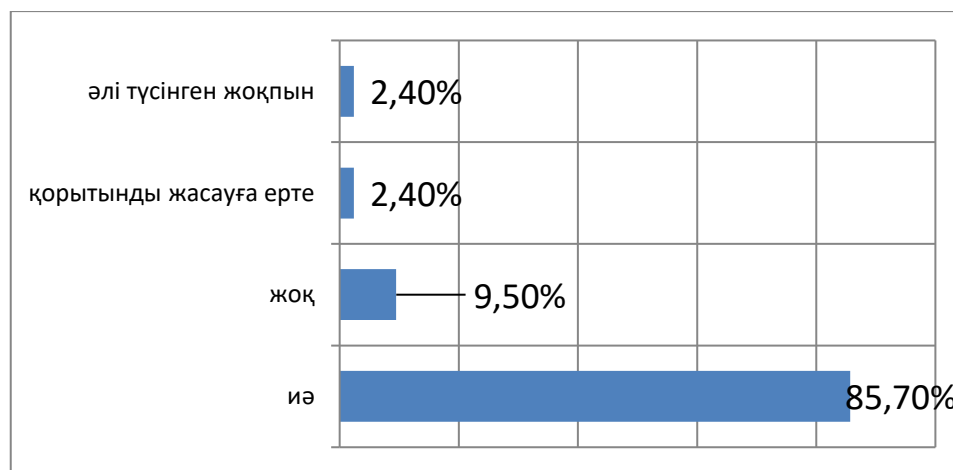
Кесте 4

№	Себептер	Иә	Иә дегеннен гөрі, жоқ	Жоқ дегеннен гөрі, иә	Жоқ
1	Жеке ұйымдастырушылық	14,3%	16,7%	16,7%	52,3%

2	Бакалавриат бағдарламасы бойынша білімдегі олқылықтар	2,4%	9,5%	21,4%	66,7%
3	Шамадан тыс оқу жүктемесі	4,9%	7,1%	19%	69%
4	Оқу процесінің практикалық процеспен әлсіз байланысы	14,3%	7,1%	19%	59,6%
5	мамандығы бойынша қызметпен	12%	19%	19%	50%
6	Жоғары оқу орнында сапасыз оқыту	2,4%	4,8%	19%	73,8%
7	ЖОО кітапханасында оқу әдебиетінің жеткіліксіздігі	2,4%	11,9%	11,9%	73,8%
8	Қиындықтар туындамайды	42,9%	14,3%	11,9%	30,9%

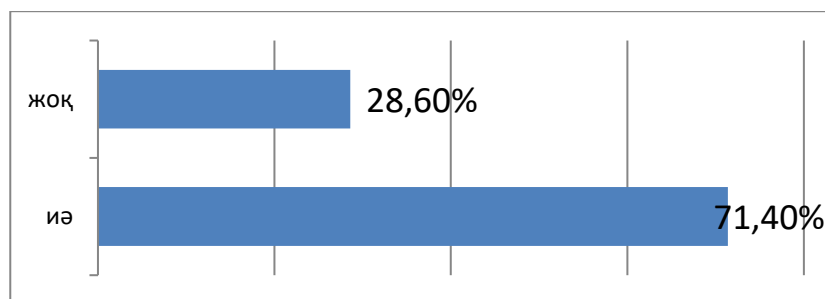
Магистранттарды оқытуда қиындықтар туғызатын себептерді анықтауға байланысты жауаптарды талдау себептерді бағалау сараланған сипатта деген қорытындыға келуге мүмкіндік береді. Осылайша, бағдарламаға, оқытуды ұйымдастыруға және сапасына қатысы бар себептерді көрсетумен қатар, респонденттер өз жұмысының нашар ұйымдастырылуына және магистратураға дейін алуы тиіс білімдеріндегі олқылықтарға байланысты өздерінің кемшіліктерін де көрсетті.

Респонденттердің басым бөлігі магистратураға түсуден күткен 85,7% ақталды деп есептейді. Сонымен қатар, 9,5% өздерінің түсуімен көңілі толмайды (4-сурет).

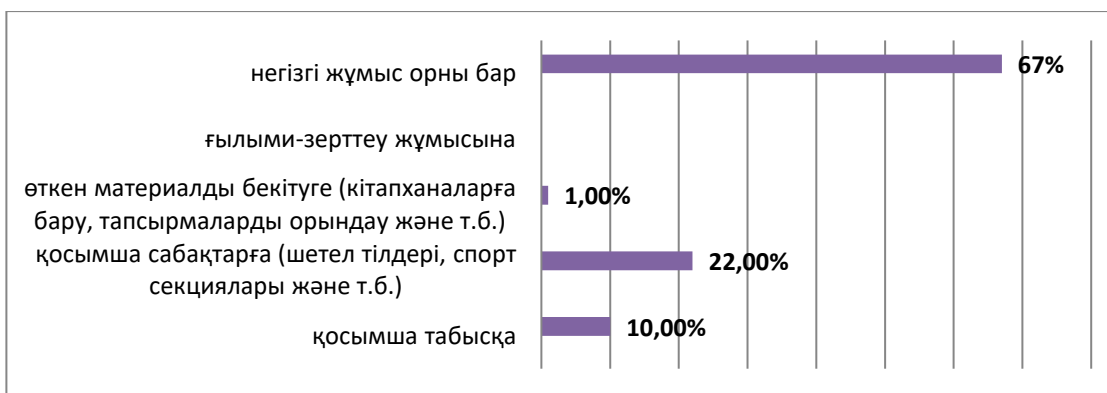
3-сурет «Магистратурада оқудан күтулеріңіз ақталды ма?»

Респонденттердің көпшілігі: «Сіз өз бетінше жұмыспен қамтылуға көп уақыт бөлінген неғұрлым икемді сабақ кестесін алғыңыз келді ме?» деген сұраққа 71,4% оң жауап берді.

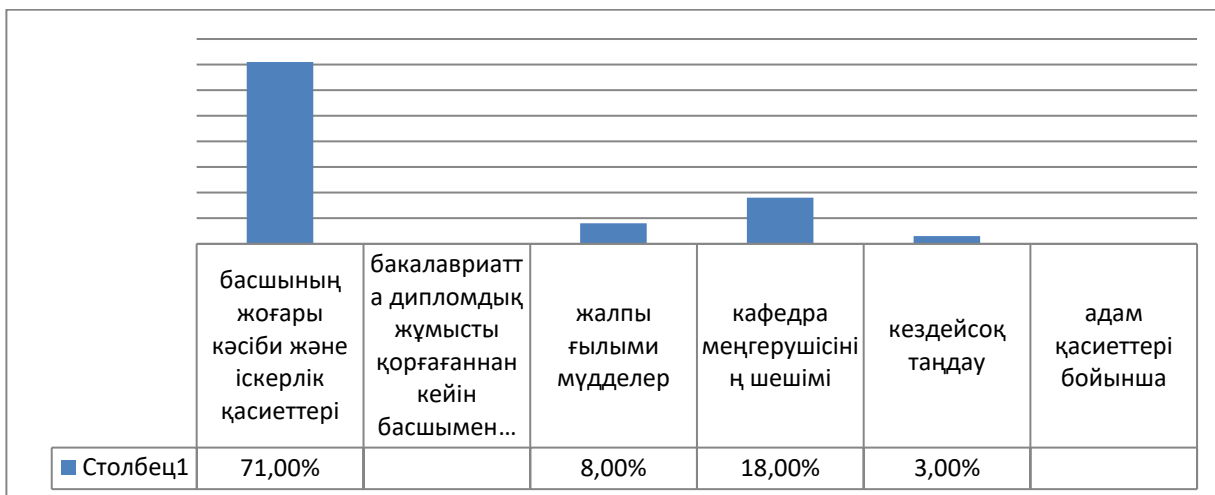
4-сурет «Сіз өз бетінше жұмыс істеуге көп уақыт бөлінген неғұрлым икемді сабақ кестесін алғыңыз келді ме?»

Келесі сұрақ сауалнаманың 13 сұрағына оң жауап бергендер үшін нақтылау болды (5-сурет).

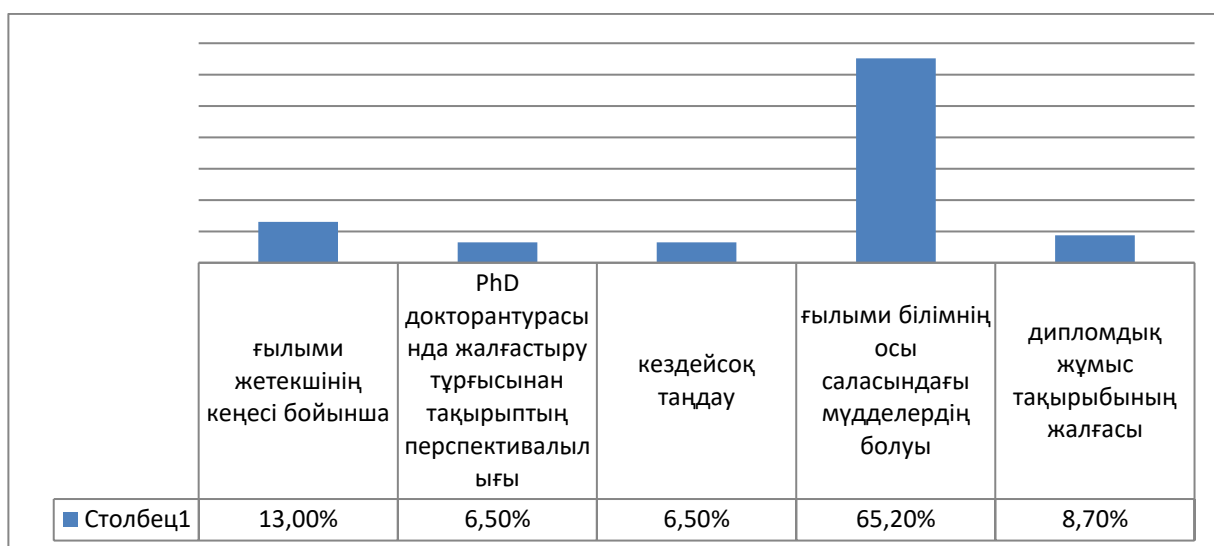
5-сурет «Егер аудиториялық сабақтар аз болса, бос уақытты қалай пайдаланар едіңіз?»

Респонденттердің жартысынан көбі «жоғары кәсіби және іскерлік қасиеттері» негізінде өз ғылыми жетекшісін сайлады - 71%

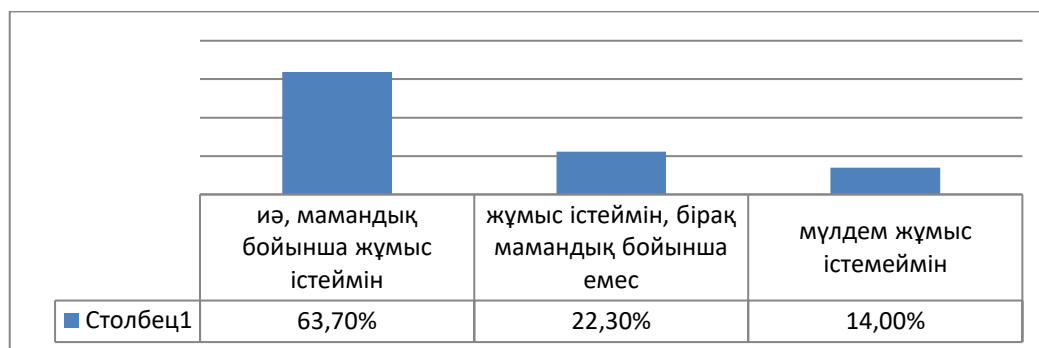
6-сурет «Сіздің ғылыми жетекшіңізді қандай себептермен таңдадыңыз?»

Өзінің ғылыми диссертациясының тақырыбын таңдауды респонденттердің көпшілігі - 65,2% «ғылыми білімнің осы саласындағы мүдделердің болуымен» негіздеді.

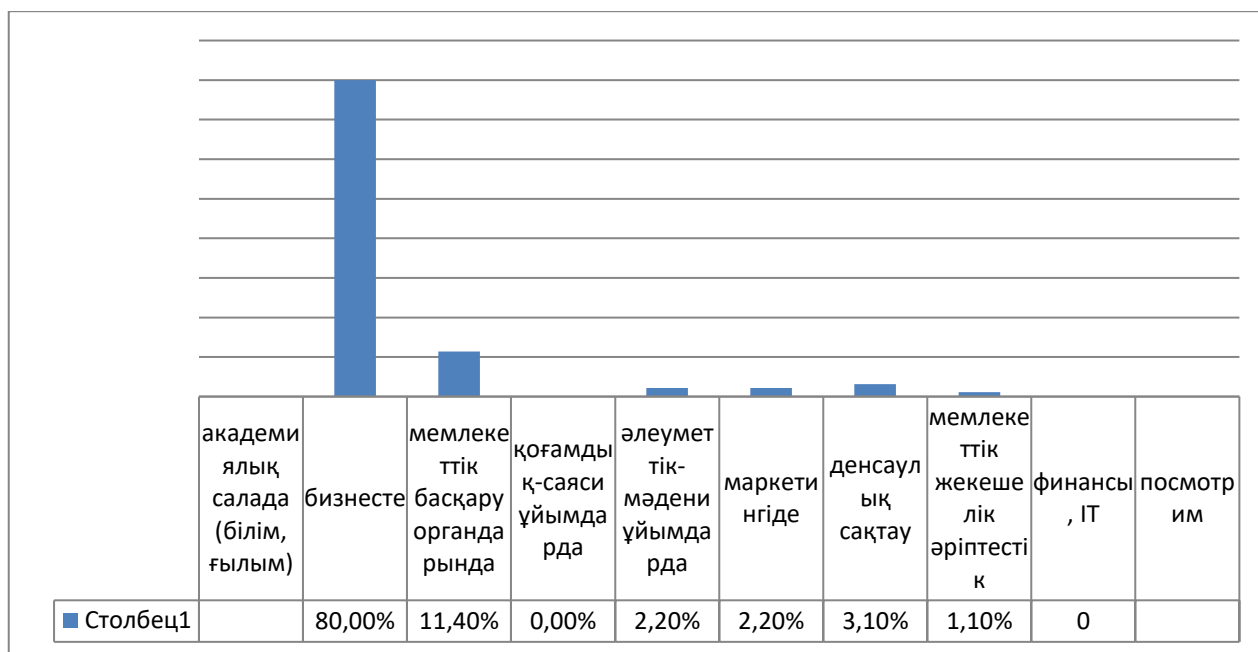
7-сурет «Өзіңіздің ғылыми диссертацияңыздың тақырыбын қандай қағидаттар бойынша таңдадыңыз?»

Магистранттардың жұмысқа орналасуын анықтауға байланысты сұрақтарға жауаптар сұралғандардың көпшілігі (60,7%) мамандық бойынша жұмыс істейді деген қорытынды жасауға мүмкіндік береді (8-сурет).

8-сурет «Сіз оқудан бос уақытыңызда жұмыс істейсіз бе?»

Магистратураны аяқтағаннан кейін респонденттердің 80% -ы бизнесте жұмыс істеуді жоспарлап отыр (9-сурет).

9-сурет «Магистратураны бітіргеннен кейін қандай салада жұмыс істеуді жоспарлап отырсыз?»

Магистранттармен кері байланысты жақсарту мақсатында респонденттерге өз ұсыныстарын енгізу ұсынылды, олардың пікірінше, магистратурада оқу сапасын жақсарту қажет. Респонденттердің жауаптары мынадай нәтиже берді:

Бәрі ұнайды.

Оқу әдебиетінің сапасын жақсарту, электрондық базаларға тұрақты қол жеткізу (жазылуды ресімдеу, бірақ белгілі бір кезеңге емес). Әйтпесе қандай да бір базаға қол жетімділік бар және магистранттар үнемі танысуға және жұмыс істеуге үлгермейді.

Халықаралық тәжірибе алмасу

Оқытушылар мен пәндерді таңдау

Өз бетінше жұмыспен қамтылуға көп уақыт болу үшін неғұрлым икемді кесте құрғым келеді!

Басқа елдердің оқытушыларымен немесе ҚР ЖОО-ларымен дәрістер өткізу.

Негізгі қорытындылар

1. Сауалнама көрсеткендей, алдыңғы жылдардағыдай магистранттардың негізгі бөлігін біздің университеттің емес түлектері құрайды - 75%.
2. Магистратураға түсу кезіндегі негізгі себептер: «Кәсіптік өсу перспективалары» - 54,8%, «Еңбек нарығында бәсекеге қабілеттілік пен сұранысты арттыру - 52,9%» болып табылады.
3. Жалпы магистранттар университеттің материалдық-техникалық базасын жоғары бағалайды.
4. Респонденттер сабақтарды оқу-әдістемелік қамтамасыз ету деңгейін және магистранттардың өзіндік жұмысын ұйымдастыруды да оң бағалады - тиісінше 4,5 және 4,4. Магистранттар практикасын ұйымдастыруды респонденттер 4,3 балға бағалады.
5. Профессорлық-оқытушылық құрамның сапасы 4,4 балға бағаланды. Ал магистрлік диссертацияны немесе курстық жұмыстарды дайындау шеңберінде ғылыми жетекші мен магистранттың өзіндік жұмысының сапасы 4,7 балға бағаланды.
6. Респонденттердің басым көпшілігі сабақтың неғұрлым икемді кестесін алғысы келе ме - 71,4%.
7. Респонденттердің негізгі бөлігінің магистратураға түсу күтулері ақталды - 85,7%.
8. Респонденттердің жартысынан көбі өздерінің ғылыми жетекшісін оның «жоғары кәсіби және іскерлік қасиеттері» негізінде таңдады - 65,2%.
9. Сұралғандардың көпшілігі (47,8%) мамандығы бойынша жұмыс істейді. Респонденттердің 39,1% -ы бизнесте жұмыс істеуді жоспарлап отыр.

Ұсыныстар

1. Магистранттар үшін кездесулер, шеберлік сыныптары, өндірісте экскурсиялар жиі ұйымдастыру қажет.
2. Жұмыс берушілермен бірлескен нақты жобалар жасау.

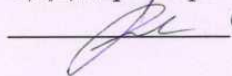
Әлеуметтанушы

Е.Ж.Есенгараев

Келісілді:

СДД директоры

С.Б.Глазунова